

K výstavám ovocia, zeleniny a kvetov 2019

Vážení priatelia záhradkári, milí hostia, dámy a páni,
Každý kto dopestoval vlastnoručne na svojej záhrade, sade, poli ovocie ,zeleninu kvety alebo vinič vie ,že výstavy tohto neúnavného snaženia a práce každého záhradkára na konci vegetácie sú vlastne našim vysvedčením. Vystavuje nám ho príroda, veľmi objektívne a bez protekcie. Práve neosobná väzba „urodilo sa“, akoby zľahčovala a zabúdala na um ,vedomosti, zručnosti a poctivú nielen fyzickú prácu všetkých záhradkárov, ktorí priniesli na výstavu nádheru, dobrotu, krásu a zdravie.

Odkaz pre kuvikov spochybňujúcich alebo nad menom záhradkár sa len usmievajúcich prípadne mávajúcich rukou. Nech každý z nich skúsi a ukáže. Je to taká istá tvrdá a zodpovedná práca ako aj tzv. „veľké“ poľnohospodárstvo aj keď v menšom. Kde sú dnes tí proroci –autori hesiel typu načo doma draho pestovať, keď môžeme lacno doviezť. Sú priamo zodpovední za stav, že podiel domácich potravín v ponuke obchodných sietí klesol pod 40 % čím sa SR zaradila na posledné miesta v EÚ. Potravinová bezpečnosť SR je tak značne ohrozená. Za uplynulých 20 rokov sme prišli o 73% pracovných miest v agrosektore. V roku 1989 bola naša sebestačnosť pritom 96%. Sebestačnosť v pestovaní zemiakov klesla pod 66%. Upadá pestovanie zeleniny, zemiakov aj strukovín, ktoré sú náročné na pracovnú silu. Plocha na ktorej sa pestovali jahody poklesla od roku 2000 o 85%. Plochy na pestovanie zemiakov sa od roku 1990 prepadli o 80%. V Nemecku je podiel sebestačnosti 94%. Myslíme si naivne, že nemecká ekonomika – jedna z najsilnejších v Európe by mala problém dovážať čokoľvek a koľkokoľvek? Vôbec však pritom nejde o tie %. Pomaly každý týždeň sme svedkami potravinových škandálov prezentovaných v médiách. Metyl v alkoholoch, dioxíny v mäse, glykol vo víne, dusičňany a dusitany v zelenine, problémy s vajíčkami a zmrzlinou atď. Slovensko sa stalo nielen potravinovým smetiskom Európy. Netreba veľa hovoriť ,stačí ochutnať čokoľvek napríklad rajčiny, cesnak, slivky z dovozov a našich záhrad. Nechajte si urobiť rozbery na obsahy cudzorodých látok a rezíduí v kupovanom ovocí a zelenine a spýtajte sa, ak Vám to vôbec niekto viery hodne povie, koľkokrát ale najmä čím postrekujú napríklad holandskí alebo španielski farmári svoju produkciu proti chorobám a škodcom a ako dodržiavajú ochranné doby. Pri čísle 20 až 25 krát Vám vyrazí zatiaľ len dych. Vo vegetačnom období to prakticky znamená takmer nepretržitú chemickú clonu. Koľko % z celkového množstva dovezených potravín na územie SR za 1 miliardu €, čo predstavuje 200.-€ na obyvateľa sú schopné kontrolné orgány preveriť? Správa ŠVPS o kontrole rezíduí pesticídov v potravinách napr. za rok 2016 obsahuje nevyhovujúce vzorky: bazalková vňať z Izraela, Jablká z Poľska, Kôpor z Talianska, mletý mak z Českej republiky, Paprika z Grécka, Pohánka z Číny, Pór z Holandska a ďalšie. Dve tretiny ovocia mierneho pásma dnes dovážame. V spotrebe ovocia 52 kg na jedného obyvateľa patríme na posledné miesto v Európe. Znovu jedno prvenstvo ale žiaľ od konca. Odporúčaná dávka je takmer dvojnásobná a mala by byť okolo 100 kg na osobu a rok alebo 250 g denne (necelé 2 jablčka).

Dnes herecké“ úderky“ navštevujú školy a svojou popularitou presviedčajú deti a mládež aké dôležité je kupovať slovenské výrobky a konzumovať slovenské potraviny. Takmer všetky médiá bijú na poplach a hovoria o tzv. „potravinovom vlastenectve“. Kriesime teda už len to ,čo sme pred 25 a viac rokmi považovali za samozrejmé, vžité, dobré a prospešné pre ľudí. Komu teda “pod’akovat“ za takúto „prezieravú“ poľnohospodársku politiku? Jeden krok vpred a možno päť vzad. Namiesto toho zavádzame spolu s EU kampaňovité, neprirodzené aktivity, keď je už neskoro a v celej EU máme evidovaných 3 mil. obéznych detí. Všetko to stojí obrovské finančné prostriedky, a má oveľa menší, žiadny alebo priam opačný vplyv na deti, dorast a mládež namiesto podpory prirodzeného osobného príkladu pestovania, vystavovania, súťaží, výučby v školách, konzumácie a presadzovania v spoločnom stravovaní a v rodinách. Záhradkári predsa toto všetko dávno vedeli, chceli, aj robili a robia v absolútnom súlade s deklarovým cieľom rezortu, ktorým okrem iného je zásadne preferovať pestovanie potravín, teda aj zeleniny, ovocia a zemiakov na úkor monokultúr repky olejnej alebo slnečnice. Je ale nemožné, falošné, kontraproduktívne, nepresvedčivé až zavádzajúce ak štát na jednej strane zlikviduje nepremyslenou, nekoncepčnou a doslova protizáhradkárskou legislatívou stovky vybudovaných záhradkových osád zo súkromných, súkromných, súkromných peňazí záhradkárov, zavedie trhové nájomné, trhové ceny, podlieha tlakom developerov na likvidáciu záhrad a hneď druhým dychom hovorí o potravinovom vlastenectve, samozásobení ,zvyšovaní domácej výroby a konzumácie, predaji z dvora atď. Často počúvame pri žiadostiach o podporu našich aktivít a snažení, že niet na to peňazí. Okamžite na druhej strane medializované správy hovoria o tom, že iné neštátne organizácie doslova platené štátom len pri pokuse zmeniť to sa vehementne bránia. Ani ostatné benefity alebo ak chcete dobrá, ktoré poskytuje záhrada nie sú dnes zanedbateľné. Výskumy Cambridgeskej

univerzity ukazujú, že trávenie voľného času vonku, u detí znižuje riziko krátkozrakosti a celkove pre ostatných viac vonkajších aktivít môže ochrániť pred cukrovkou, obezitou, osteoporózou, a nedostatkom vitamínu D. Pre človeka hodiny sediaceho za počítačom je fyzická práca v záhrade príjemným rozptýlením. Paradoxom je, že kyslík, ktorý produkujú rastliny v záhradách pomáha aj tým, ktorí sú proti záhradám a záhradkárom. Záhradkári a ich záhrady tvoria kolorit obcí miest aj celej krajiny sú živými filtrami prachu, hluku a stromy sú najlacnejšími klimatizačnými zariadeniami. Záhrady prirodzene akumulujú vodné zrážky, aj keď toto suché leto nebolo skoro, čo akumulovať. Záhradkári nepotrebujú nad sebou žiadnu mašinériu kontroly zdravotnej nezávadnosti dopestovaného ovocia a zeleniny. Sú kontrolórmi sami sebe, pretože sú v naprostej väčšine samozásobiteľmi a spolu so svojimi najbližšími aj konzumentmi dopestovanej produkcie. Len blázon by trávil sám seba a svoju rodinu. Pri záhradkárskych prácach sa upevňuje súdržnosť, získavajú sa nové vedomosti a zručnosti, odbúrava stres, intolerancia, nevraživosť a xenofóbia, vynaložená práca je v úcte, a príkladom pre ostatných. Záhradkári sa priamo podieľajú na ochrane a tvorbe životného prostredia dlhodobo, z vlastného presvedčenia, vo svojom voľnom čase so svojimi rodinami a blízkymi a na vlastné náklady. Vzťah k pôde na Slovensku je historicky determinovaný. Seniori si pritom práve touto prácou prirodzene predlžujú svoj aktívny vek, pocit užitočnosti, budujú lepší fyzický fond, duševné zdravie, čiastočne zlepšujú ekonomickú situáciu rodín, a sú tými najprirodzenejšími vzormi hodnými nasledovania pre svoje deti a vnukov. Ľudia s rovnakými záujmami uzatvárajú medzi sebou priateľstvá. Ako dôležité je decentralizované pestovanie ukazujú aj klimatické podmienky posledných rokov. Veď napr. mnohí veľkí pestovatelia hlásia výpadky na úrodách. Naše výstavy potvrdzujú, že napriek nepriaznivým podmienkam nám v mnohých regiónoch úrody zostali. Aj Vaša výstava je toho dôkazom.

Za svoju obrovskú snahu záhradkári platia obciam a mestám dane z pozemkov a záhradkárskych chát, kde napr. v hlavnom meste zaznamenávame snahy o ich zvyšovanie rovno o 100%. Záhradkári platia trhové nájomné alebo trhové ceny vlastníkovi ak pozemky nie sú ich vlastníctvom.

Ako zlý žart potom vyznievajú reči politikov a vládne programy o podpore domácej produkcie. Alebo so záhradkármi sa už pri nej nepočíta? Najvyššia DPH na potraviny zo všetkých štátov EÚ, citeľný úbytok žiakov v učebných odboroch zameraných na poľnohospodárstvo, pracovné vyučovanie mimo sféry záujmov odbornej učiteľskej aj laickej verejnosti a rámcovými učebnými osnovami vymedzený minimálny počet vyučovacích hodín, po 3 roky nulové dotácie pre zväz, búranie chát, likvidácie a okupovanie desiatok osád bezdomovcami a inými asociálmi, krádeže úrod a majetku záhradkárov s ktorými si štátna moc ani samosprávy nedokážu poradiť, to je tá konkrétna proklamovaná podpora?

Ak nevieme ako na to doma, tak sa pozrime aspoň susedom. Alebo to robíme a odvolávame sa na to len vtedy, ak sa to niekomu hodí? ČZS je dnes podporovaný takmer 3 mil. ČK ročne. Je to 24 krát viac ako SZZ, ktorý po tri roky po sebe nedostal ani cent. Nehovoriac už o podporách iných občianskych združení z rovnakého rezortu predstavujúcich pri oveľa menšej členskej základni 200 násobne viac oproti nám. Je potrebné aby sme všetci vedeli a videli skutočnosti také aké sú, bez ružových okuliarov, príkras a zbytočnej zhovievavosti. Bez stovák Vás- dobrovoľníkov, tisícok odpracovaných hodín vrátane sobôt aj nedeľ, voľného času, súkromných peňazí, majetku a sponzorov by sme na organizované a jednotné záhradkárstvo na Slovensku mohli dnes už len spomínať.

Vážení záhradkári, milí priatelia, vážení hostia,

Všetci sme povinní urobiť maximum pre zmenu zle nastaveného systému podpory domáceho pestovania. Preto moje poďakovanie patrí všetkým, ktorí už dávno pochopili, že najspoľahlivejšiu a najkvalitnejšiu pomoc nájde každý na konci vlastnej ruky a v neľahkých podmienkach sa nenechali odradiť a dopestovali najmä pre seba a svoje rodiny kvalitné ovocie, zeleninu a kvety. Chcem sa v mene republikového výboru SZZ poďakovať organizátorom, sponzorom, samospráve a štátnej správe aj všetkým organizačným zložkám SZZ a ich funkcionárom ako aj všetkým ostatným ktorí pri výstavách akokoľvek pomohli. To čo v tomto období vidíme na výstavách je rozumná a správna cesta. Preto Vám všetkým patrí ešte raz vďaka.

V Bratislave 1.9.2019

Juraj K o r č e k
tajomník SZZ RV